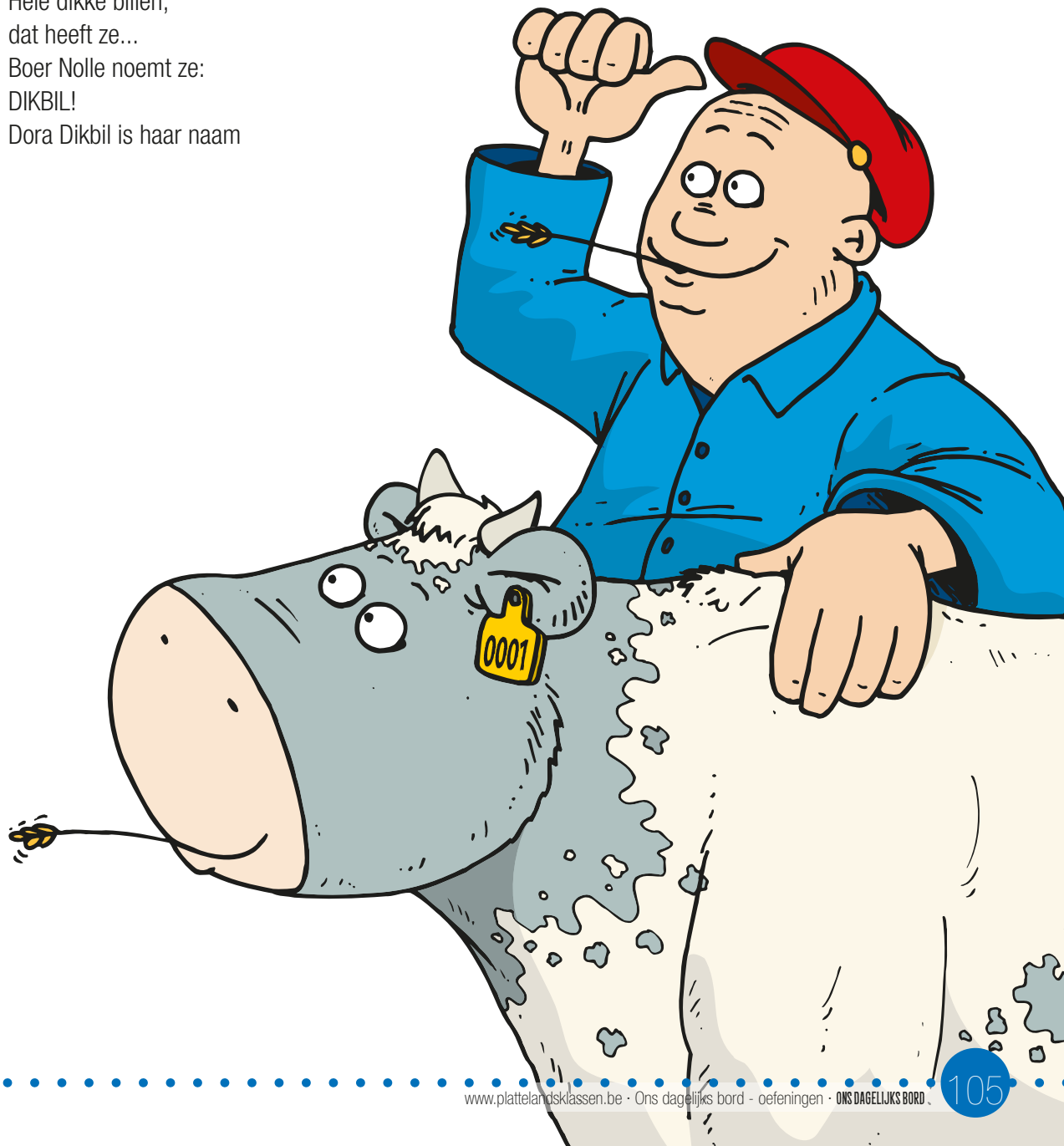

3.3.B. VLEES, LEESTEKSTEN (LT)

DORA DIKBIL

Dora is een koe.
Ze heeft horens,
net zoals een stier.
Op haar lijf
staan vlekken.
Nee, geen witte en zwarte.
Deze zijn eerder
wit en grijs
Deze koe is erg groot.
Of eerder
DIK!
Hele dikke billen,
dat heeft ze...
Boer Nolle noemt ze:
DIKBIL!
Dora Dikbil is haar naam

HET ONTSTAAN VAN ONS BELGISCH WITBLAUW-RAS

[Naar de tekst van Chris De Stoop uit zijn boek 'De Bres'. De tekst werd lichtjes aangepast aan de doelgroep. 'De Bres' is een boek dat Chris De Stoop schreef in 1999. Chris groeide op in de Wase polders als boerenzoon. Hij beschreef in het boek hoe honderden polderboeren verdreven werden en plaats moesten maken voor havendokken, fabrieken en kerncentrales. Haspengouw telt vele veehouders met Witblauwe runderen.]

Achter de prikkeldraad stonden malse welgevormde vaarzen en één grote grimmige stier, robuust en krachtig, als van brons gegoten.

'Wat een vetklomp' zegt ze.

'Er zit nauwelijks een grammetje vet aan', zeg ik. 'Dat is net het grote succes van de dikbillen: mager vlees, veel vlees en vlees van extra kwaliteit. En een zacht karakter.'

'Waar komen die dikbillen toch vandaan?'

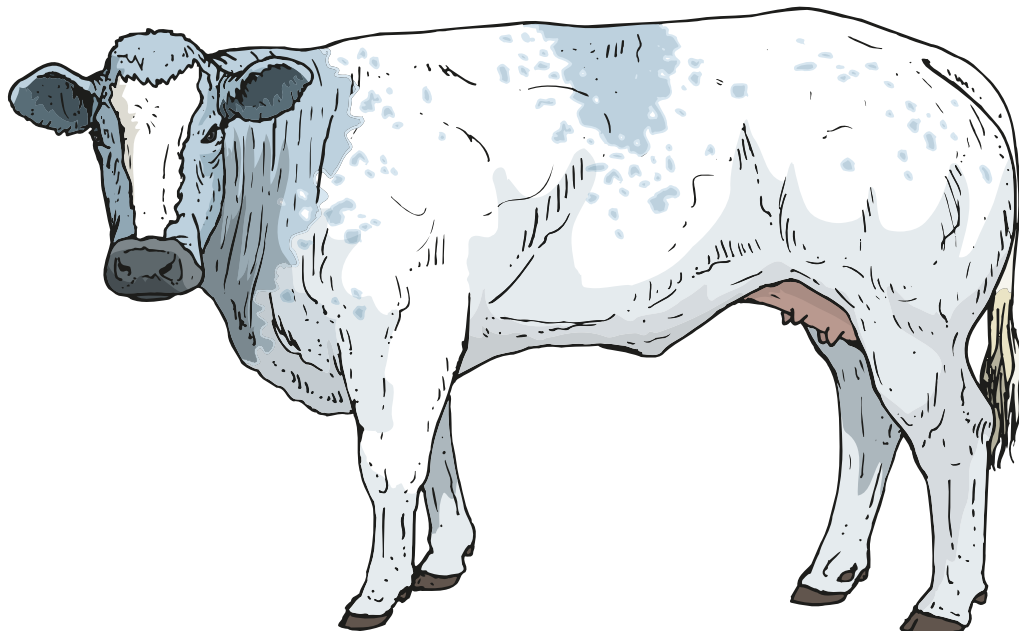
'Professor Hanset wordt als geestelijke vader van de dikbillen beschouwd. Hij werd professor aan de universiteit van Luik, toen de dikbil meer en meer opdook...'

De professor heeft de selectie van de wit-blauwe dikbillen van dichtbij begeleid. Het is een nieuw ras dat onze fokkers in korte tijd geschapen hebben. Vroeger had je er eeuwen voor nodig. De oude, afgeleefde rassen in onze streken, werden in de negentiende eeuw gekruist met de Durham Shorthorns, die toen door de overheid werden ingevoerd uit Engeland. De Durham Shorthorn was een breed en vierkant rund, ook wel 'baksteen op vier poten' genoemd.

In de Ardennen, en vooral in de streek rond Ciney, leverden die kruisingen een rund op dat een blauwe kleur kreeg (in feite een mengsel van witte en zwarte haartjes). En in dat nieuwe ras werden verbijsterend veel kalveren met van die dikke billen geboren. De abnormale spierontwikkeling was een spontane afwijking. Professor Hanset probeerde die afwijking vast te houden in de nakomelingen van de runderen. Tot de jaren zeventig was het nog officieel verboden om zuivere vleesrassen te fokken. Het werd toch gedaan omdat er voor dikbilvlees dubbel zoveel betaald werd als voor gewoon vlees.

De eeuwenoude veemarkt van Ciney groeide uit tot het Europese mekka van de vetmesters. Er hing dezelfde koorts als in een nederzetting van goudzoekers. De veehouders waren bezeten van de dikbillen. Ze dachten aan niets anders meer. Ze droomden in het witblauw.

De dikbilrevolutie ontwikkelde zich zo hevig dankzij de opkomst van de kunstmatige inseminatie. Van één rasstier kon je honderdduizenden spermastalen in rietjes bewaren.

De eerste witblauwe dikbil die in 1961 voor kunstmatige inseminatie werd gebruikt was de stier Gédéon van Le Vieux Chateau.

In een mum van tijd was de helft van onze veestapel van het witblauwe ras. En daarna begonnen de dikbillen aan de verovering van de wereld....

Er was toen één verhaal dat mijn moeder lang en breed verteld had en dat mij schrik en afschuw inboezemde. Toen mijn ouders jong waren, waren alle boeren van het dorp klant bij een stierenhouder. Hij kocht op een dag een nieuwe, imposante springstier. Dat voorjaar werden tientallen vaarzen en koeien door die stier gedekt. De volgende winter was de stal een bloedbad. De kalveren waren zo dik en grof dat ze onmogelijk konden geboren worden. Meermaals moest de veearts het kalf in de baarmoeder aan stukken zagen. Vaak liet de koe zelf ook het leven. De dekstier met het superzaad werd al snel 'de moordenaar' genoemd. Ook bij mijn moeder thuis ging een koe kapot aan de moordenaar. Het beest werd snel geslacht.

De boeren deden alles om dergelijke geweldenaars te slachten of weg te doen want ze konden je hele veestapel ruïneren. Zo dachten ook mijn ouders erover, na die vroege, schokkende confrontatie met het dikbilfenomeen. Toen zij zelf begonnen te boeren, hadden ze van dat probleem geen last meer. Op onze hoeve waren er alleen maar knokige koeien, die hun kleine scharminkels van kalveren achteloos baarden alsof die er per ongeluk vanzelf uitvielen.

Toen de goudkoorts naar Ciney volop woedde, werd ook mijn vader door dat virus aangestoken.

Onze bonte veestapel ruimde gaandeweg de baan voor dikbillen uit Ciney. Maar in die jaren was de keizersnede al een ingeburgerde praktijk. Dankzij de keizersnede was een dikbil geen moordenaar meer en een geboorte geen slachting. De koeien werden rustig als een pakje opengemaakt, met plaatselijke verdoving, rechtopstaand en herkauwend. En daarna met de grove steek weer dichtgenaaid. Het was toen nog elke keer een verrassing: wat zou er uit komen? Een dikbil of een gewoon kalf. In het eerste geval was het kalf twee of driemaal meer waard, een groot verschil!

HET ONTSTAAN VAN ONS BELGISCH WITBLAUW-RAS

VERKLAAR DEZE WOORDEN OF GEEF MEER UITLEG.

Gebruik je woordenboek of het internet.

Belgisch Witblauw:

vaars:

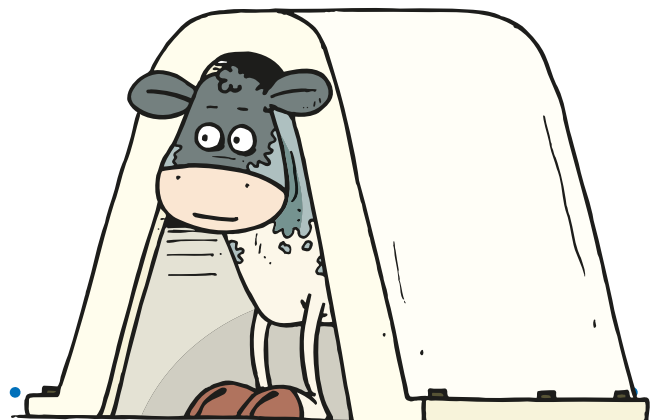
rietje:

imposant:

springstier/dekstier:

keizersnede:

plaatselijke verdooving:

WAT HEEFT VLEES ETEN TE MAKEN MET HET ONTSTAAN VAN DE MENS?

Zo'n 3 miljoen jaar geleden liep er in Afrika een mensaap rond. Die liep op zijn twee benen. Zo bewoog hij zich sneller voort en had hij zijn handen vrij om voedsel te vergaren.

Doordat hij verder kon kijken, zag hij in de open vlakke beter de gevaren.

Vele duizenden jaren daarna gebruikt deze mensaap met nog meer precisie zijn handen. Door het verfijnde gebruik van de spieren werden de hersenen van de mensaap steeds groter. Spieren en werkende hersenen verbruiken veel energie.

Vlees is voedsel dat veel energie geeft. Doordat deze voorloper van de mens meer vlees ging eten, werden zijn darmen korter en zijn ribbenkast smaller.

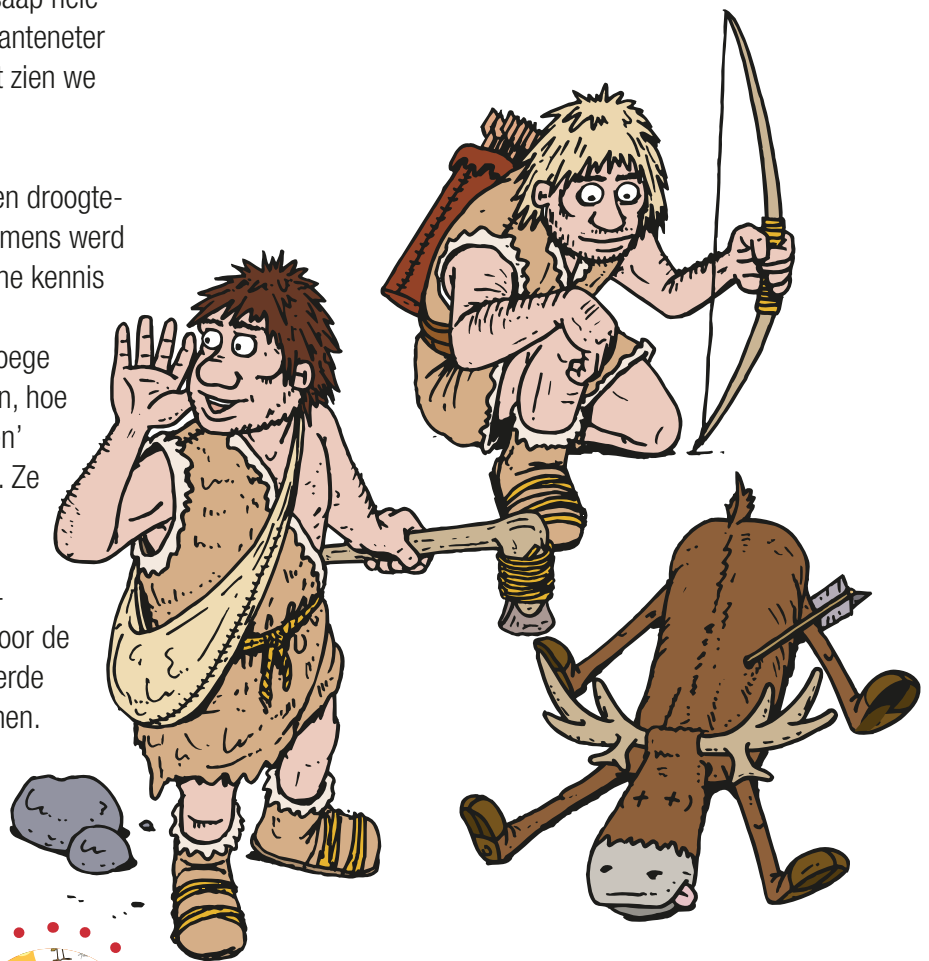
Twee miljoen jaar geleden liep die eerdere mensaap helemaal recht. Hij maakte stenen werktuigen. De planteneter van 1 miljoen jaar eerder werd een alleseter. Dat zien we vooral aan zijn tanden.

Door klimaatsverandering en het intreden van een droogteperiode werden planten schaarser. Deze vroege mens werd gedwongen om te gaan jagen. Met zijn technische kennis maakte hij jachtwerktuigen.

Ondertussen werd de herseninhoud van deze vroege mens alsmar groter. En hoe groter zijn hersenen, hoe fijner ook zijn handelingen werden. Deze 'mensen' verplaatsten zich van Afrika naar Europa en Azië. Ze ontdekten ook hoe je vuur aanmaakte. Daardoor kon het vlees gekookt worden en was het ook beter verteerbaar. Het darmvolume bleef verminderen waardoor er nog meer energie vrijkwam voor de werking van de hersenen. Meer en meer evolueerde deze vroege mens naar de mens die we nu kennen.

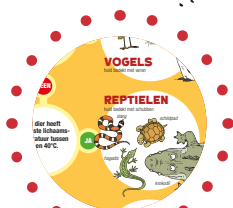
Zo'n 10 000 jaar geleden begonnen deze mensen voedsel op te slaan in de vorm van levende dieren of 'vee'. De vee-teelt is dan een feit.

Alles wijst er op dat een mens een alleseter is. Meestal vinden mensen vlees lekker. Sommigen eten er misschien wat veel van. Toch leven er strikte vegetariërs onder de mensen. Kijk maar naar India. Daar zou 40% van de mensen geen vlees eten. Daarnaast aten eskimo's, zo'n 50 jaar geleden toen ze nog op een traditionele manier leefden, alleen maar vis en vlees (kariboe). Er waren geen groenten of fruit in die streken. Alleen wat gras in de zomer. Maar gras verteren mensen nog altijd niet ...

DIGI-VERRIJINGEN:

- plaat het dierenrijk

FILOSOFEREN

Over de tekst 'Wat heeft Vlees eten te maken met de evolutie van de mens?'

Onze afkomst

- Komen wij van de apen?
- Lijken wij op apen?
- Op welke aap lijken wij?
- Zijn wij beter dan de apen?
- In wat zijn wij beter?
- Wat is dan beter en wat slechter? En wie bepaalt dat?

Slim zijn

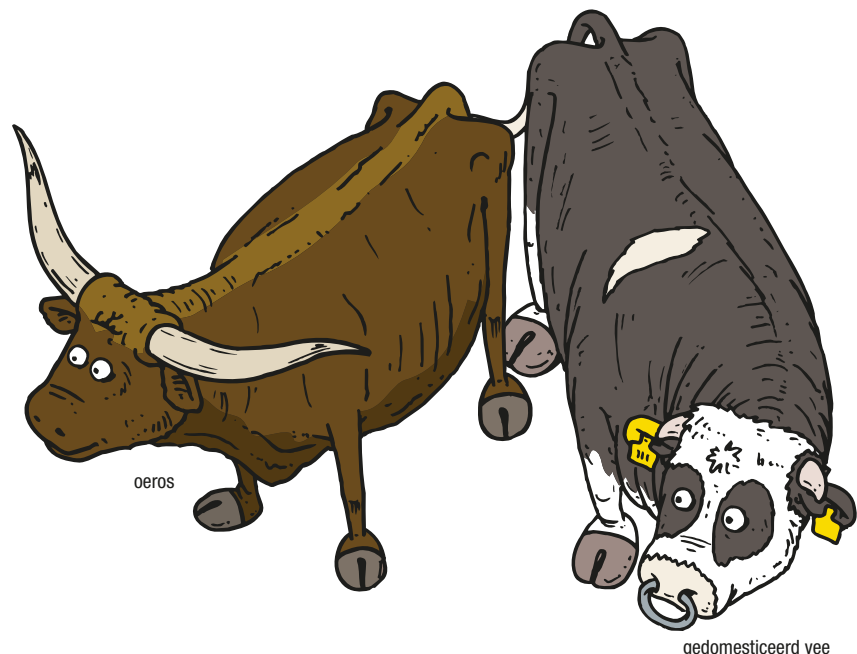
- Is een mens slimmer dan een dier? Is een mens geen dier?
- Wat is slim? Helpt het om slim te zijn? Ben je gelukkiger als je slim bent?
- Zijn dieren dan niet slim?

Eten

- Kunnen wij alles eten? Moeten wij wel eten?
- Moeten wij eten wat we nu eten? Kunnen wij ook iets anders eten?
- Moeten we vlees eten? Of groenten? Of fruit?
- Is het goed om vegetariër te zijn? Waarom? Of waarom niet?
- Is het slecht om vlees te eten? Of is het normaal?
- Is het slecht om een ander dier op te eten? Is het leven eten en gegeten worden?
- Hebben we een keuze? Moeten we kiezen?

Enkele tips voor de leerkracht:

- Lees met de kinderen de tekst: 'Wat heeft vlees te maken met de evolutie van de mens?'
- Je kan een klasgesprek voeren of je kan ook de klas in gespreks-groepjes verdelen en de kinderen enkele vragen meegeven waarover ze mogen discussiëren.
- Geef enkele regels mee: elk kind mag zich autonoom en zonder schroom in het gesprek mengen maar moet redelijk blijven.
- Laat de kinderen zelf discussiëren en probeer op de achtergrond te blijven.
- Het gesprek hoeft niet naar een duidelijke oplossing te gaan, er is toch geen duidelijk antwoord op elk van de vragen.
- Uiteindelijk gaat het over het durven stellen van soms 'rare' vragen. Samen zoeken de kinderen naar het mogelijke antwoord. Ze accepteren dat anderen er anders over denken en dat er misschien geen antwoord kan gegeven worden.

DIGI-VERRIJINGEN:

- Onze afkomst?
- Cartoon slim zijn
- Het voedselweb

